

АНОТАЦИЯ

"Хайку всеки ден" събира стихове, разкази и импресии, снимки и картини, които са огледало за продукцията на клубовете по литература, фотография, графика и живопис във Френската. Защо хайку ли?

Защото хайку е непредвидимото вдъхновение от нещата на живота. Защото е импулс от декусирането на света и синтезирано съобщение, предаване на преживяване.

Хайку е това, което виждаме, път през думите и движение към това, което сме.

КЛУБ LIT ART 2014-2015 9ФЕГ "ЛАМАРТИН"

Изданието се реализира с подкрепата на Ръководството на Френската гимназия и при сътрудничеството между поетите и писателите от клуб Lit_art с ментор София Тодорова и художниците от клубовете по фотография, графика и живопис под творческата опека на Камелия Маркова

И така паралелните светове на ловците на думи, мигове и образи се пресякоха...

Антон Марчев

ХАЙКУ СЛЕД 7 ђ 30

Във всяко утро
Има изгряло слънце
За всеки поглед

Филип Джалов

Слънце изгрява
Облаците го следват
Дъждът заваля

Иванина Димитрова

Мълчанието
Кара те да усещаш
Пак самотата

Цветелина Чанталиева

Търся мир в мен
Сякаш е пролетен ден
Чакам да дойде нощта

Йоана Антонова

Дъжд вали силно
Сипе се той обилно
А аз съм отвън

Илиян Илиев

С ВЛАК И/ИЛИ С КОЛЕЛО

Валентина Дочева

Беше дъждовен ден и тя се прибираще от Плевен с влак. Наближаваше гара София и С. стана от изхабената седалка, взе пътешественическата си раница и излезе първа от вече полупразното купе. В ушите ѝ звучеше музиката, която обожаваше, но я беше срам да покаже на други, беше странна, както музиката, така и самата тя. Но въпреки че беше увеличила звука на макс, все още ясно се отличаваха ритмичното пуфтене на влака, който намаляваше темпото, заради скорошното акостиране на гарата.

С. се придвижи до края на вагона и минавайки покрай отворените прозорци, се наслаждаваше на скоростно сменящата се гледка и хладния вятър, примесен с лек ръмеж. В коридора, където застана, можеше да види вътрешността на следващия вагон: засега само един черен велосипед. Тя се замисли колко пъти е искала да отиде до Плевен или където и да било по-далеч от родния град с любимото си червено колело. Завидя на притежателя на това отсреща. Колко ли километри е навъртял, колко ли чудни места е видял, дали пък не е спукал гума и затова да е хванал влака? Мислите се въртяха в главата ѝ като колелета по нанадолнище, в контраст със забавящата се железна машина.

В тясното коридорче влязоха баба и внуче, които спряха като в кална локва препускането на мечтите на момичето. Баба го попита нещо, то си свали едната

слушалка и погледна неразбиращо. Тя повтори въпроса и С. отговори с лека усмивка. Остана с една слушалка в ухото в случай на следващ въпрос. Погледът ѝ отново се върна на прозореца към другия вагон, но този път имаше младеж – на около двајсет, с тъмна коса, небрежен, необръснат, очевидно собственикът на черния велосипед. Тя гледаше крадешком и се зачуди дали не би могла някой път да си вземе своето към Плевен.

Влакът забави ход до окончателното спиране в удивителен синхрон с мелодията в дясната слушалка. С. я свали от ухото си, защото сметна, че това е съвършен завършек на плейлиста ѝ, така че омота слушалките около телефона и го прибра. Преди вратата на вагона да се отвори, вече се бяха насъбрали нетърпеливи да стъпят на столична земя пътници и тя реши да изчака. През две стени вдясно някой също чакаше потока от хора да изтече, за да може спокойно да си свали велосипеда. Той погледна наляво, за да смени гледката от припрените слизаци, и я видя, беше се зачела в някакъв надпис на стъклото на немски. Засякоха погледи и се засмяха един на друг.

Слязоха по едно и също време, явно количеството баби с пълни със зарзават торби и бързащите да се приберат при семействата си мъже беше почти еднакво. Когато двамата бяха на перона, тя реши да проучи въпроса с качването на извънреден велосипеден багаж във влака и го попита струва ли нещо. Той ѝ отговори, че струва два лева и добави, че всъщност искал да се прибере със собствени сили, но спукал гума и се наложило ползването на влака, но май така било по-добре, защото продължаваше да вали упорито. С. извади дъгистия си чадър от страничния джоб на раницата и му предложи да вървят заедно до спирката, за да не стане вир вода по пътя. Той прие с усмивка. Запознаха се, разказа ѝ за местата, на които беше карал и за произшествието с гумата. Тя пък се смееше и му разправи как някакво дете в купето не-

престанно я ритало, докато спяло на седалката до нея.

С весели истории те стигнаха до метрото. Тук обаче бяха в различни посоки. Тя сгъна чадъра и извади картата за градския транспорт. Той купи два билета – за себе си и за неотлъчния си придружител, през това време тя измъкна от джоба на дънките някакво надраскано с продукти листче от баба ѝ. На гърба му старателно написа името на песента, която последно изслуша във влака, беше любимата ѝ. Когато той се обърна да благодари за компанията и подслона, тя му подаде малката хартийка с извинение за списъка с хранителни продукти от другата страна. Той се засмя по същия начин, като във влака, когато ги деляха двата прозореца с надписи на немски, и се сбогува.

Всеки се качи на ескалатора, умислен за случайната среща. Шумът от идващото метро отново би спирачки на нейните размисли. Тя се забърза и успя да се качи малко преди да се затворят вратите. Седна и погледна с надежда отсрещния перон, но явно човекът с велосипеда още не беше слязъл. Метрото потегли и ги остави със спомена. Може пък някой ден да се засекат отново по китните улички на някое градче, както си говореха през краткото време от влака на гарата до този в метрото.

С. извади телефона, разви слушалките, сложи си ги и пусна същата онази песен.

Весела Карапетрова

бялото слънце
изгори дупка в небето ми
кацна
и остана да виси
през облак гневна дневна луна

съзнанията
отдавна случени
гости в собствените си тела
с еkleктиката на епилептици
се прегръщат
отварят рани между ребрата
с пръстите
костите
човъркат за орган
дали ще намерят чревце
или душа

сушата трае години
самотата малко повече
но вие вървете
на следващия мираж – там ще ви чакам

където
от очите ми единствено вали
когато
себе си изливам

в мъртвата почва

затворя ли кранчето
ще се наводня
отвътре

ОГИГИЯ

Корабокрушенците ще стъпят на дъното
невидели раждането на деня

давенето е самотен танц
и нечие чуждо утро
проплаква
светлината е закъсняла с осем минути

опитам се морето да изпия с чаена чаша
но водораслите са твърде много,
а спасителите са само в ръжта

вече в пясъка само записвам
без име
поредност в чертички, задраскани по три
с бележка под линия

островите не плачат

Мира Винсент

Мира Чорбаджиева

ДНЕВНИКЪТ НА ЕДНО ОБЕМИСТО ДЕТЕ ВТОРНИК, 18/11/14

Въртележка.

Нагоре, надолу, нагоре, надолу, докато свят не ти се завие.

Действието се забързва, оцветява, екзалтира, после губи всяко едно от тези свои качества, забавя се, почти спира; очите приемат само нюанси на синьо, черно и сиво - студена пуста, гротескна картина, продължаваща сякаш цяла вечност; цяла вечност замайващ поток от кръв към мозъка, който обърква осезанието за света, а когато си отиде, оставя ума празен, изгубен, търсещ отчаяно нещо в което да се вкопчи, нещо, за което да се хване, за да може да се уравни, място, където да се сгуши, за да изчака световъртежа да отминие.

Странен ден, нищо особено не се случи, нищо запомнящо се почти, но всяко нещо, което видях и усетих беше оцветено от налудничаво щастие, всеки разговор - безлязан от екстаза на безумието, от силна любов към всеки и всичко, от непримиримост, неспокойствие, неспособност да остана повече от секунда на едно място. Трябва да се движа, да размествам крайниците си, да хапя езика и бузите си, навярно вече прокървили и насинени (да, усещам вкуса на кръвта си), да драскам по лист или кожата си, да ходя бавно, устремено до магазина за кафе и обратно, неколkokратно; днес действията ми в същност-

та си са лишени от смисъл, макар да са нескъпопосано опаквани в извинение за подобен.

Ах, какъв самотен ден, чувствам се безмилостно отчуждена от всичко и все пак усещам как сребърни нишки свързват всеки чужд мозък - на хора които познавам, на хора, които обичам, на възрастни изгубили погледа си в далечината, на припкащи деца, които наводняват улиците с поток от въодушевени думи - с моя собствен, усещам връзките, които трептят между всички същества, как трептят в отдавна забравен ритъм, наподобяващ този на вселената, а може би е същият, не знам.

Разбирам всичко, притежавам болезнена, кристална яснота, всеки жест на дамата с шапката в трамвая разкрива пред мен истината за нейния нрав, за нейния живот; всеки звън на колелата по релсите е мантра, потапя ме в транс, изпълва ме със знание или заблуда за притежание на подобно, не мога да преценя.

В момента мога всичко - реалността на всяко едно нещо, което осени мозъка ми, е толкова близо, колкото върховете на пръстите ми; мога да преплувам тишината на океана, да говоря с всяка риба и всеки октопод, които желаят да ме дарят със своята мъдрост - анималистична, жива, сурова; мога да се превърна в пулсиращо цветно петно или кълбо електричество, мога да срутя стената около всяка човешка душа.

Не мога да различа себе си от матрака, в който тялото ми е потънало; къде започвам аз, къде свършва светът, границата е размита, отмита.

Какъв объркан ден, почти като всеки друг ден, но погледнат през лупа.

Всичките ми крайници са изтръпнали, изпразнени от кръв, тъй като тя всичката, целият ѝ обем е концентриран в мозъка ми и го кара да пулсира, усещам ритъма на сърцето си в ушите и игличките, които се прокрадват нагоре по крака ми.

Усещам как се разграждам на съставните си части, де-

зинтегрирам се, превръщам се в облак молекули.

Да, странен ден.

Сега трябва да събера разпръснатите частици от пода, от тавана, няколкото заврели се измежду звездите, да ги съския със сребърни лунни конци и да се приготвя за нощта.

Имам чувството, че нощта ще е тежка, но денят предостави снаряди изобилни от уморен захлас, той ще се съюзи с луната и ще ме приспи, ще ме люлеят в обятията си, докато се съмне, надявам се;

защото война ще се разиграва в унесения ми ум, епичен дуел.

Победа над нощта ще извоювам в съня си.

В четири сутринта самотните души разчертават деня в стих.

В четири и половина удушават страха.

В пет сърбат вино в очакване на зората;

зората ще им върне надеждата,

тази, която изгубиха в тъмнината.

Тя изпадна някъде в пропастта, наречена тяло,

пълна с месо, кръв и мед;

някъде там, измежду костите...

се е скрила искрица тъга...

...и пуска корени;

Да ги изтръгнем, всичките,

да ги стриём на прах и превърнем в желе,

с което да заменим нефункционалните части на своя ум;

и ще умрем с желе в главата, вместо мозък,

и разнебитени, старчески тела на 16;

самотните души са старци на 16...

...и загиват.

Тичайте,
препускайте в нощта,
гонете сладостни вълнения
и пъански откровения;
гонете поривите на съзнанието
и словесният екстаз.

Тичайте,
препускайте в нощта,
по пътища непознати,
по пътища, които не водят наникъде.

Тичайте,
препускайте в нощта,
нека косите ви се веят в декемврийския вятър,
нека студът ободри мисълта ви.

Тичайте,
препускайте в нощта,
нека очите ви хвърлят лунни пътеки,
когато катранени облаци
ограбили са света от пътеводна светлина.

Тичайте,
препускайте,
и нека наричат ви истерици
тези, чиито души са лишени от плам.

I.

Кожата превърнала се е в гроб
и в нея заключен тлееш.

Останала от теб е само воля за живот
в останки от гниещо тяло.
От кратерите, които помещаваха блестящите ти очи
сега никнат петунии и лайка,
в сърцето ти жужат пчели,
разлива се мед,
а бури бушуват в ума.

Природата завоюва плътта.

II.

Тялото без дух замира,
безтленният дух броди вечно -
оставя леки стъпки в снега
или само полъх измежду диви цветя.

Гниеш,
а очите ти са петунии;
Тлееш,
излежаваш още присъдата си
в това счупено тяло;

Но скоро ще се надигнеш
и плътта ще разровиш с ектоплазмени пръсти,
ще се извисиш над гори и езера
и ще пориш настървено въздуха мразовит,
ще покориш небето и звездите
и най-сетне ще утолиш жаждата,
която живота остави у теб.

III.

А ние, забравените,
ние, заключените в стенещи тела,
ние, способните само на екстаз, любов и болка,
ние, чиито стъпала са на земята,
но чиито коси се реят винаги в облаците,

ние ще полеем нощта,
ще полеем смъртта
и ще посрещнем утрото със снежинки на език,
а сладката жажда изгаря гърлата ни
овеки неутолима.

Слънчевата светлина кърви през пролуките в полупрозрачните облаци, жадувана, бленувана, почти забравена през катранената, мъртва, ограбена от звезди и луна нощ, сякаш проточила пипалата си във вечността. Стича се като мед по лицата и ометотява досега плашещите присъници на спящите и мрачните размисли на будуващите.

Птича песен огласява пространството, реката реди ритмичните си рими, разнася се мирис на билки и догарящи огньове, които досега предпазваха хората от всички таласъми и демони на нощта, от всички нетърпими мисли, които те осеняват, когато тъмнината започне безмилостно да плете в съзнанието своите гроескни редици от думи и образи, тъй като волята да ги пребориш се дави в мрака. Пасивно градим тези колосални чудо-вищни картини, рисува ги нашето съзнание с багрите на страховете и душевната тревога, а те - сякаш омагьосани, сякаш докоснати от някаква божествена сила - оцветяват реалността ни. Обгърнати нежно, властно от този мрак, намерили се неволно безпомощни в клопката му, лепкава смес от страдание и отчаяние, от несигурност и себеомраза, търсим лъча, който ще прониже катрана и ще запали у нас отново Живот.

Светлината ни озарява изведнъж,

Вече не сме изплашени, свити на топка деца, вечно търсеци, вечно изгубени.

Сега вдишваме свежестта на въздуха, прободена от дъха на наострени като саби борови иглички, вкусяме

сладостта на живота, реем се изкрящи, възкръснали, благословени от изгрева, танцуваме.

Танцуваме, вием като вълци срещу слънцето и луната, чиито лъчи се преплитат в утринното небе, възпяваме тъмнината, защото ни е приютявала в утробата си тъй дълго, тъй дълго е била единственият дом, който сме познавали и боготворим светлината, дарила ни с живот.

ПОМИСЪЛ

Пристъпвам крепко по светлата хлад,
рохките снежинки изхрускват
своята песен под нозете ми.
Вятърът е накъдрил кристалните им телца,
изнурени от пътя до земята,
проснати тихо в статичната хубост.
Слънцето е потопило лъчи
в широката жива палитра,
завива с жарките си цветове
спящите снежни преспи.
Но този огнен художник посърва и се размива в хоризонта.
Луната изпълзва зад гърба на облак
и увисва изцъклена на Небето.
Кратерите ѝ, изпъкнали, бълват мраз.
Вятърът нервно се разлива в тъмата,
секва хладният сън на преспите,
разклаща грозно неподвижната картина,
в течащия си вихър удавя красотата.
Кучешки лай цапа тишината.
Уплашено се попуква от студ пръстта,
затрупана от снежни телца.

Изпълнена е помисълта на Нощта.
Зимата се разкриви в злоблива усмивка.

КЪСНА ГРАДСКА СИМФОНИЯ

Стоян Костадинов

Тротоарите попиват литрите вода, стичащи се неумолимо от небесните процепи, а стъпките ми се стоварват тежко в гиганските локви, които отразяват софийските улици и техните чудати и разнообразни обитатели.

Докато тази късна вечерна пиеса играе, обаче, ти няма да забавиш крачка и ще пропуснеш да чуеш навярно част от историята на някой бездомен, чиято рода е свързана с Хитлер или Сталин, а може би дори и с кралското семейство. Ще подминеш продавачите на Славейков и техните забавни пиански истории. Ще пропуснеш да попиеш атмосферата на мокрите, цветни и мелодични улици на София и затичвайки се, ще хванеш последния тролей и ще подминеш остарялата дама на ъгъла, която продава фрезии за само 2 лева бройката.

Във вечери като тази можеш да си позволиш да останеш и да чуеш някоя и друга песен от музикантите на Седмочисленици. Докато се разхождаш из кривналите улици, на всеки ъгъл ще стои по един остарял музикант, който да съпроводи разходката ти с прекрасна градска музика. Можеш да забавиш темпото, да вкусиш от градската симфония и да помиришеш примеса от аромати на остаряла двулитровка Пиринско, цигарен дим, трева и бърза храна. Имаш възможността да погледнеш обърканите лица на забързаните минавачи, опазващи скъпите си чанти с някой грозен и голям чадър. Ококорени очи,

вирнат нос и силно свити устни, подскачащи при всяка среща с кална локва или улично куче. Тези хора никога няма да те погледнат, особено ако седиш, наблюдавайки под дъжда на Попа. Можеш да попаднеш, обаче, на някоя ухилена двойка, надбягваща реалността под едрите капки. Те ще се обърнат навярно, усмихнати и ведри, и ще ти пожелаят приятна вечер, докато реки се стичат от главата до петите им. Те, разбира се, са редки птици и изискват сериозно градско наблюдение. Другите местни обитатели са възрастните пенсионери, които отчаяно мърморят под носа си, подминавайки „младото“. Може да сполучиш и да си поговориш с някой по-бъбрив под козирката на някой скътан вход.

Ако не забавиш, ще пропуснеш играта на минно поле. Няма да се зарадваш на плюещата плочка и единственият ѝ смисъл ще бъде загубен. Ако тръгнеш, ще изгубиш шанса пороят да проникне през дрехите ти и да зашава по кожата ти. Игриво да погъделичка духа ти и да усмири зверовете, които непоканено тършуват из последните ти подредени мисли. Иначе безпощадно ще разпокъсат и последната частица от съзнанието ти и ще те оставят разнебитен в кухия тролей, откъдето единствената гледка на непокорното небе бива размазана, поради високата скорост на, подобно на теб, бързания тролей. Небето, чиято актьорска роля не се радва на голяма публика, защото единствените му зрители са достатъчно нихилистично настроените единици, нямащи нищо против да се намокрят толкова, че шапките им да се превърнат в езера, а обувките им да складират попътна вода.

Забави крачка, защото тези моменти не чакат никого, а трелеи минават и сутринта, все тъй забързани и непокътнати. Позволи си промивка на мислите със спокойното темпо на бурното време.

РАЗГОВОР СЪС СТАР ПРИЯТЕЛ

Как се чувстваш, драги приятелю?
по изражението, когато си сам – не добре.
Не взимаш ли съветите на експертите,
чуждите хора, които ти казват
що е окей и що не е.

Как върви живота ти, драги работнико?
спомняш ли си той що бе?
„детски игри и млади мечти
с това не се занимават работещите.“

Къде отиде живецът ти, драги умираш?
Музикант искаше да ставаш, нали?
Писател да си също, какво стана -
ръката ти омекна ли?
Толкова лесно ли продаде страстта си?
„да се изкарват трябва пари“

Как са веригите, драги затворнико?
Стягат ли много?
Жалко, че не е възможно
да бъдат премахнати толкова скоро...

Какво е да си в безизходица, драги мизернико?
от собствени представи изкривени

в кланицата масова попадна и ти, наивнико
всички като тъпи риби изловени...

Казват да не се разкайваш за миналото,
така е, стари приятелю,
но аз съжалявам настоящето ти и
безмилостната кражба на живота ти.

Стоян Костадинов

РАЗПАЛКИ

Тоя Сандански... интересно е как човек прави асоциации. Име – цитат – спомен - до самия момент. А от там... Всичко! Трябвало да се отделиш от нещата, за да пишеш за тях...Е, явно го постигнах. Връща се почти всичко. Хубавият вкус на ром, който остава след голямата наздравница на небцето, изрисуваните лица на всички, не че са толкова красиви, просто са усмихнати и са напълно истински. Няма фалш, няма цупене, няма неразбирателство – утопия...

Рядкост са тези моменти и само те остават, топлеци, като все още горящ в сърцевината си въглен. Взимаш го, раздухваш и имаш цял пожар. Останалите въгленчета се допират едно до друго и си предават меката топлина, която само тези спомени могат да донесат със себе си. Хубавото им е, че не искат много от теб, само малка част от сърцето, почти нищо. Не се натрапват, не тежат, но винаги са там. Миниатюрни. Засмяни. От всяко едно – малко светлина, пулсираща, разказваща. Едно през друго се нахвърлят да ти припомнят усмивки, смях, думи, които са се отпечатали от вътрешната страна на артериите. Обикновено не се виждат, но светлината се отразява от тях и сякаш наново се изписват със златните блясъци на огъня. Има и такива, които не се четат, притокът на кръв ги е изтрил. Явно не е трябвало да останат там. Саждите, с които са били написани, не са били достатъчно топли. Има и места, където няма нищо, само обгорена и изгъняла плът, но от друго, не от

въглен. По-скоро от големия влажен дънер.

Да, същият този, който не знаеш от къде да подхванеш. Да го носиш с теб не става – прекалено е неудобен и хлъзгав. Хората виждат, че се огъваш под тежестта, но никой не смее да го подхване – страх ги е. Не им се сърдя, нали и те носят своите огромни изгнили дървета, не искат да ги изпуснат, нито да се цапат. Все пак опитваш. Влачиш, дърпаш, потиш се, излизат ти мазоли. Цялото ти същество се концентрира в нечовешкото усилие.

Накрая – ето! Виждаш огнище, което изглежда достатъчно голямо, че да го изсуши. Хвърляш го вътре облекчен, радостен и подготвяш. Правиш, струваш и като по чудо започва да гори. Клякаш, гледаш и чакаш. Какво ли? Да не би да си го мъкнал напразно? Искаш от същите въгленчета, дето те топят, когато вятърът е намерил пролуките в дрехата и ребрата и вие зад гърдите. Според това къде е по-мокър, гори по-малко. Има места, където е напълно изсъхнал и пламва буйно. Точно тези малки участъци те изпълват целия с жълти езици, изгарят те със своята надежда, че всичко ще продължи по същия начин. Уви... дънерът е прекалено влажен. Догарят дърветата и хартиите, които си сложил за разпалка, но той си стои цял. Обгорен, почернял, по-труден за носене и димящ, но все още цял. Втурваш се да разравяш жарта, но там няма други въглени, освен твоите. Тези, които си използвал, за да разпалиш чудото. Събираш ги, а около тях само изстинали сажди и черна пепел.

Нищо. Друг път ще знаеш, че не от всеки ти остават такива малки пращинки топлинка. Ще знаеш и още как. Нали очите ти смъдят от дима, който, докато седиш клекнал и наглежащ огъня, е влязъл. Нали раменете ще те болят още дълго време от носене. Току виж и белег ти останал на ръката. Знам, не си усетил как я изгаряш, докато я галиш по бледата страна и че чак сега започва да те боли.

Нищо.

Ще ти мине.

Поне вече знаеш.

Антон Марчев

Зениум (Симеон Джамбов)

ИЗ ХАЙКУ ДНЕВНИК

МОТО:

По хайку на ден.
О, прекрасна идея!
По хайку за мен.

02.04.15

Бетовен е глух!
Премиера на квартет.
А публиката?!

04.04.15

– Горе ръцете!
– Нищо не съм направил!
бум, бум, бум, бум, бум

05.04.15

Бънджи скокове.
– Небето е облачно!!!
Оправдания.

06.04.15

Светът е красив.
Проблемът е, уви, че
хората не са.

Гравитация, държиш ме с двата крака стъпил на твърдта.	12.04.15	Животът е кръг, някои са горе, но той се обръща...	29.05.15
Ох, премеждия! Да си купиш козунак, а той - без яйца...	13.04.15	Самотна пейка, има място за двама, но има един...	02.06.15
Изгоряла свещ - един човешки живот, изгорял живот...	14.04.15	Съдбата чука на моята врата, но кой ще отвори?	09.06.15
Падна един бор, висок десетки метри, поникна бреза.	19.04.15		
Тежко и горко на вас, роби на света, той е временен...	23.04.15		
Сред глупци съм аз наказан да живея... Съдба проклета!!!	24.04.15		
Синьото небе е покрито с облаци, но все пак е там...	10.05.15		

СВОБОДАТА ПОДВЪПРОС

Антон Марчев

Хората ли са глупаци?
Подведени ли са от криви знаци?
Някои не вярват,
други не се взират,
по домовете,
без да се замислят,
се прибират.

Без да се вгледат в красотата,
пропускат най-важното,
включително душата,
но нали са преуспели и са над нещата,
а
личното пространство е отвъд вратата
и
когато се чувстват сигурни
единствено с ключа в бравата,
ще преоткрият за себе си свободата.

Някои ще се замислят,
други - не,
но
в обществото ние сме коне,
дърпаме напред товара,
плащат ни

и спим спокойно в кошара,
но
къде отива в сърцето жара?
Защо заменяме мечтите с товара?
Защо трябва да имаме закони?
Защото трябва да има релси за вагони.

И в крайна сметка свободата
няма нищо общо със съдбата,
няма общо нито с правилата
защото и в килия простотата
вярва, че докосва небесата,
следователно изборът е важен,
честно,
свободен ли си,
ако си продажен?

Няма логика да служиш
ако себе си изгубиш,
ако сам се закопаеш в земята
защо твърдиш тогава,
че жадуваш свободата?

Далия Георгиева

МОНОЛОГ НА ХАМЛЕТ ОТПРАВЕН КЪМ ШЕКСПИР

О, всемогъщи мой Творецо,
ти, който носиш в себе си Живеца,
Създателю, благодаря ти, че живот ми вдъхна,
но още по-благодарен съм, че ме измъкна
от този свят безочлив, неморален,
в който трябва луд да станеш, за да си нормален,
в който, за да излезеш прав, е нужно да грешиш,
в който, за да имаш Сила, трябва да се умориш.
Благодаря ти, че спаси ме от този ад, където
Истината се крие на сцената зад пердето
и от нея се вижда само бледа сянка,
а лъжата играе представления с „истинна“ осанка,
където безсмъртните умират,
а мъртвите в живота все напират,
където Времето Вечността е надживяло
и нищото е смятано за Цяло.
О, Любов изпълва ми сърцето.
Дишам, не съм със кал натъпкан до небцето.
Виждам, не съм заслепен от безкрайна тъмнина.
В света смисъла на живота намерих в Смъртта.
Създателю, благодаря!

ДЗЕН ИЛИ ИЗКУСТВОТО ДА СЕ ПОДДЪРЖА ЖИВО ПИСАНЕТО

Всъщност става дума за една инструкция как да се
попълнят следващите страници:

1. Може последователно или пък не
2. Може сериозно или пък на шега
3. Пишете, рисувайте, фотографирайте, нотирайте
4. Уловете настроението и му дайте име
5. Задраскайте ненужното

СТРАНИЦА НА КРИТИКА

Галена Гочева

СТРАНИЦА НА ХУДОЖНИКА

СТРАНИЦА НА КАРИКАТУРИСТА

ИДЕИ ЗА РАЗКАЗИ (С ПРОДЪЛЖЕНИЯ)

По заглавие: Извън мрежата

По начало: Когато човек си представя как поглъща храната, гладът му намалява

По поанта: Компютърът няма чувство за хумор

По финал: И написа партитура за мълчание

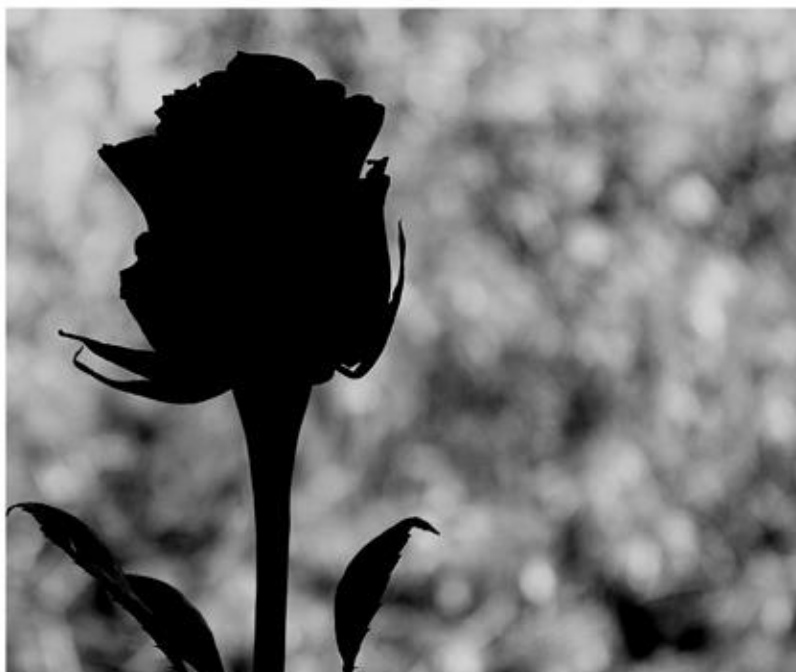
ФОТОСУБЕКТИВ

Камелия Димитрова

тук трябваше да бъдат думите и нотите на една авторска песен, но ги погълна мълчаливият хиатус на предпечатната подготовка. Затова пък оставяме на въображението да разкаже срещата на натъжената китара на Сашо (Хурмузов) с увличащия в дълбините и далнините глас на Славей (Ковачева).

Заслушайте се!

Антон Марчев

ПАРЧЕТА ОТ ЕСЕТА НА ЕДНА И СЪЩА ТЕМА:

Събуждащият книги събужда светове

(Г. Господинов)

...Във века на „масовата информация”/масовата дезинформация, веднъж захвърлил книгите като нещо от „минала вече епоха” и отхвърлил даровете им, човек става изключително лесно манипулируем и лесно лъган, защото, без да съзнава как се случва, той бавно, но прогресивно става невежа и несвободомислещ, у когото всички мисли, желания и идеи са натрапени отнякъде...

Божин Маринов

...Представям си съзнанието като сфера с четири отвора – за очите и ушите. Вътре в нея – множество разкрити огледала на подвижни стативи. Когато огледалата са разхвърлени, преобърнати и напрашени от липсата на добра поддръжка, получаваме образ, отражение на навлизащата информация, лъжлив, неестетичен и неразбираем. Събуждащият успява с идеите си да върне огледалата по местата им, да проветри съзнанието и да го научи отново да може да диша. И да вдишва, с лекота, книга след книга, и да расте...

Славей Ковачева

...Безобидно изглеждащите напечатани листове хартия, обгърнати от твърди корици, всъщност ни отварят врати към паралелни светове или приказни места. Светове, в които говорим с животните или пък имаме взаимоотношения със същества от други планети и галактики, които ни качват на стоп към някой прочут далечен ресторант. Магически места, в които има тайни портали, омагьосани гори, обитавани от митологични същества и където „доброто“ и „злото“ са в непрекъснат конфликт... Светове, които не ни позволяват да заспим, поне докато не прочетем поредната глава докрай.

Василена Филева

...Четейки, аз намирам герои, светове, истории, но още по-важно – откривам съзнания. И всеки път, когато се сетя за думите на Холдън, онзи толкова прав (анти) герой на Селинджър, си давам сметка, че съм намерила нещо стойностно: момента, щом прочетеш някоя книга и ти се иска авторът да ти е приятел, просто за да си поговорите...

Калина Драгомирова

...Книгата би могла да е активна, жива, „будна“ само ако читателят я осъзнае като такава. Само чрез наша – та сетивност тя се одухотворява. Показва ни дълбините си, едва когато пожелаем да ги видим. Разкрива ни своя свят в целостта си, но единствено щом го приемем за не по-малко истински от нашия собствен. Тъкмо тогава ние наистина четем – когато книгата е точно толкова съзнателна, колкото и ние самите...

Върволица от неизживени светове стават достъпни за нас, щом четем и единственият начин да ги опознаем е чрез индивидуалната ни интуитивна сетивност. Това е непреводимият език, на който ни говорят книгите – този на интуицията – защото всеки го знае и разбира за себе си.

Затова събуждащият книги събужда светове, които впитва в своя собствен.

Петър Евтимов

Яна Николова

Томина-Стефани Павлова Павлова

СВЕТЪТ СЪЩЕСТВУВА, ЗА ДА СЕ ПРЕВЪРНЕ В КНИГА (Стефан Маларме)

Какво е светът? Как бихте го определи? Някои наричат „свят“ всичко, което виждаме. Други твърдят, че светът е планетата Земя. Трети го определят като синтез между наука, изкуство и природа. Всички тези дефиниции са правилни, тъй като „свят“ е едно абстрактно понятие. Затваряме го в книги, опитваме се да го обясним в тях и го запазваме преди да се е променил. Център на цялата тази вселената от книги е главният ѝ герой човекът.

В моето определение светът е събирателен образ на всички човешки съдби, преживявания, истории, ежедневието, на всичко свързано с човека. Едно цяло, в което отделният индивид е от най-голямо значение. Неговите чувства, мисли, усещания и действия определят света. Ние сами придаваме образ на заобикалящото ни чрез въображението. Това неповторимо умение да фантазираме, да си представяме и да мечтаем е уникално у всекиго. То е първоизточник на всичко създадено. Без фантазия светът би бил един безразборен хаос, лишен от съдържание, безцветно съжителство на отделни обекти в природата. Въображението ни е неизчерпаем източник на идеи, които се опитваме да реализираме. То е наситено със състояния на духа, желания и емоции, които създават индивидуалността ни.

Големият Свят е съставен от безброй малки светове. Те принадлежат на различни хора - неповторими, уни-

кални, интересни, с различни фантазии и идеи. Всеки малък свят е значим и заслужава да остане запечатан, за да напомня на бъдещото за себе си. Словото е чудото, с което превъзможваме тежестта и забравата на времето. И една свещена книга го твърди: В началото беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Слово. (Евангелие от Йоан 1:1). Именно словото е помогнало на хората да излязат от неведението. То ни е дало възможност да споделяме мислите, дало ни е знанието и ни е повело към прогреса. То притежава и недостатъка да се деформира с времето. Каквото кажем днес след години или столетия няма да звучи по същия начин, защото думите ни ще са пречупени през хиляди времеви призми и отделни човешки светове. Словото се е усъвършенствало, за да запази облика си. Текстовете са като моментна снимка на действителността, изказана чрез фантазията. Книгите са нейният албум. Те съхраняват малките светове. Затова книгата не може да умре. Може да се преобрази – например да стане виртуална, да се дематериализира, но ще живее винаги.

Тя е хранилище на световите, обитавани от нашето съзнание, от всичко, което е свързано с живота ни. Или което го застрашава. Книгата всъщност е способна да прави чуждия опит наш собствен. Аз успях да усетя страданието, болката и ужаса от войната чрез две книги. Научих, че тя е страшен тиранин, насилник и убиец на всичко красиво и човешко. Умират хора, загива природа, противопоставя се човек на човека, опитва се да заличи доброто и любовта. А в болката човек осъзнава колко много губи. Войната е страшна, но само една дума е достатъчна, за да нанесе щети с космически размери. Човек осъзнава какво има чак когато го загуби. Войната е крадец на живот, взима всеки един малък свят и го разглобява парче по парче, като пъзел, докато не стигне до ядрото и не го разбие. Тя взима от всекиго по нещо и изкристализира образа на човека, сваля маските и доказва

колко силно е желанието за оцеляване и мир.

Книгите, разказващи за ужасите на войната, спасяват малките светове или поне се вдъхновяват от тях, за да запазят на страниците си чистите човешки истории, неподвластни на смъртта и разрушението, по-действителни от кошмара. По този начин Маркът Зюсак запечатва в романа си „Крадецът на книги“ Лизел Мемингер. Едно необикновено момиче с невероятна история, разказана от най-мрачния разказвач – Смъртта. Лизел, макар и дете, успява да пресъздаде живота в Мокинг, на улица „Химел“, по време на Третия райх. Тя губи семейството си, но получава ново, присмиват ѝ се, но не се предава, бори се с кошмари всяка вечер, за да се събуди и чете, краде книги, но това далеч не е престъпление. Четенето на глас, заглушавано от бомбардировките, спасява от самотата, преборва страха, а писането съхранява живот. Момичето доказва, че книгите са съкровище, което е очевидно, но дори най-очевидната истина се нуждае от открител. Историята на Лизел трогва и Смъртта, която я навестява цели три пъти, но не похищава живота ѝ и дори признава в заключителната си бележка: „Аз съм обсебена от хората.“ Книгата всъщност затваря в себе си и нея – Смъртта.

Порази ме и една друга история, разказваща за войната – тази страшна страна на света и живота. Майкъл Морпуго пише в „Боен кон“ за жестокостта на Първата световна война, която не успява да разкъса вечното приятелството между Джоуи и Албърт. Независимо на какви трудности подлага фронтът привързаността им, тя оцелява. Премеждията на коня и неговия стопанин ни учат, че макар и разделени, приятелите никога не губят обичта си един към друг и се изправят дори срещу пламтящото бойно поле, за да се съберат отново. Раните и страданията се отразяват на тялото ни, но ако не им позволим да стигнат до духа ни, ние сме непобедими.

Повечето автори, в своите книги доказват, че чове

кът е силен и не трябва да бъде подценяван. Той е може би най-силното същество, което притежава уменията да оцелее дори в най-мрачните времена. Създава история и гради света с действия, чувства, усещания и мисли. Той решава какво ще бъде бъдещето. И ще продължи да превръща световите си в книги. А те да сътворяват нови светове и да разказват, да запазват и разпространяват човешките истории. А има ли друг, по-добър начин животът да продължи да съществува от това, да бъде преразказан и описан в книга.

Богомила Корманова

ЛИТЕРАТУРАТА Е... НАЧИН ДА ОБЩУВАШ С ХОРА, КОИТО НИКОГА НЯМА ДА СРЕЩНЕШ

(Джулиан Барнс)

Литературата ни дава толкова много, а ние, нейните любители, често не го осъзнаваме. Тя крие в себе си такива дълбоки тайни, които само чакат да бъдат разкрити пред Света. Дотолкова е интимна изповедта им, че всеки един от нас е допускан индивидуално в тази малка паралелна вселена, ставайки единственият свидетел на събитията. Защото всички литературни произведения – плод на фикция или субективни отражения на действителността – включват герои със собствени характеристики и най-вече собствен опит. Те могат да изглеждат като истински лица или да са подчертано фантазни. Но това не е от значение – всеки има нещо свое за споделяне. Литературата, което четем в ежедневието си, ни дава знания, които само на пръв поглед изглеждат чужди. Те се оказват далеч по-свои, отколкото предполагаме. А когато в живота се сблъскаме с конкретна ситуация, подобна на представената в текста, ние, без да сме го очаквали, сме били подготвяни за нея. Някой друг вече е преживял това, което ние намираме за ново и необятно. Литературата разказва истории, предлага преживявания, нали това е целта ѝ? И ни запознава с хора, които никога няма да срещнем, с места, на които може и да не отидем друго – яче освен с ускорението на „божествените частици” - ду-

мите. Описва предмети, които няма да докоснем, рисува цветни картини в главата ни, за да ни покаже гледки, които може и да не видим извън текста. Които мислим и виждаме, пресътворявайки в себе си Вселените на Омир, Сервантес, Шекспир, Яворов, Булгаков, Чехов, Керуак, Емили Дикинсън, Багряна...

Заживяваме неусетно страница по страница с представените герои – те започват да стават част от нас, откриваме парчета от тях в себе си (или дори обратното), свикваме с навиците им. Приемаме начина им на общуване и мислене, и дори започваме да предполагаме как ще реагират в бъдеще, какво ще направят или кажат. Съпреживяваме всеки миг от живота им от най-щастливия до най-тъжния и ги подкрепяме през добро и зло. Забравяме, че никога не ще ги срещнем. Нуждаем се да бъдем уверявани, че наистина можем да преминем всяко препятствие из житейския ни път, а това става, като се убеждаваме в човешката (си) сила чрез историите на героите, макар и те да са измислени. Понякога ни завладяват напълно и ние се губим в техния свят. Или може би се откриваме? Тези разкази далеч не са монологични, дори бих казала, че приличат на приятелски разговор. Ние сме слушателите (в случая, читатели), а те – разказвачите. Откликваме на казаното от тях съвсем безмълвно само с личните мисли, спомени и опит в главата си. Често се питаме как ли бихме реагирали, ако бяхме на тяхно място? Започваме да им се възхищаваме за смелостта, доблестта, красотата, мъдростта, хитростта... Заприличаваме на онези, които най-много ни се харесват. Те ни дават това, което мислим, че нямаме в себе си, но истината е, че те единствено отключват у нас това, което вече имаме. Всеки герой ни показва пътя си и ни се разкрива неслучайно – доказва ни, че притежаваме повече потенциал, отколкото мислим, не само като индивиди, но и като едно цяло, като човечество. Да, нуждаем се да четем не само за човешката радост, но и за мъката, за страха, за лю-

бовта - за всичко онова, което ни прави хора. Искаме да сме сигурни, че не сме единствените, които вървят в (не) известна посока по този дълъг и страшен път, наречен живот. Трябва да ни бъде доказвано, че човекът познава дебрите на Света още откакто съществува, защото иначе непознатото ни плаши. Споделената емоция е толкова блаженство, тъй като ни казва „Не си сам“. Случва се дори да търсим одобрение от литературата за това, което сме в същността си! Виждате ли, тя е толкова необходима на всички ни – от малки до големи – защото има на какво да ни научи, докато сме живи и докато я има. И всичко това идва от въображаемите ни приятели, които никога не ще видим, поздравим или прегърнем.

Със странните способности на литературата ни среща всяка артистична книга. И една от наскоро прочетените от мен – „Чест“ от Елиф Шафак – също. Със сплитането на толкова човешки съдби в едно. Детайлно ме въвлече във всяко преживяване, накара да се почувствам като пряк свидетел. Срещна ме с герои, които ми станаха близки. Можех да усетя тяхното страдание, облекчение или копнеж. Тази книга не само предизвика интереса ми, но ме промени завинаги – отведе ме на места, които едва ли ще посетя, запозна ме с култура, неизвестна за мен дотогава, разказа ми такива истории, които не съм и предполагала, че ще открия. Най-голямо влияние оказа върху погледа ми над Света – трагичният край за едни е щастлив за други. Но преди всичко това произведение ми вдъхна доза любопитство, за да не се отказвам никога от мечтите си, и увереност – за да съм силна дори когато се провалям и да умея да си прощавам. Рядко срещани са такива творби, които преобръщат мисленето ти и същевременно ти носят сигурност в самия себе си.

Без да има общо като стил, време и облик на автора на този роман, „Дневникът на Ане Франк“ ме беляза по подобен начин преди време. Това автобиографично произведение ме запозна от първо лице със суровата действи-

телност на войната, погледната през очите на едно дете. Прочетох го, когато бях на възрастта на авторката, което до известна степен ме накара да се замисля как аз самата бих се справила, ако бях на мястото на Ане Франк. Често не успявах да сдържа сълзите си при нейните тежки разкази за живота ѝ. Това смело момиче ме прати отвъд своите описания. За мен те не бяха просто сбор от думи, а свидетелство за количеството болка, което може да изпита едно дете и да го трансформира в послание за надежда. Именно така Ане Франк става приятелка на толкова подрастващи по Света, без нито един от тях да е говорил с нея някога. Тя показва на всички ни, че трябва да се борим до самия край за собственото си оцеляване. Защото не спира да мечтае и в най-черните времена. Защото се старае да придава цвят на краткия си, сив живот в очакване на свободата ден след ден. Да, Ане Франк ни завеща не просто своя дневник, тя остави по-голяма следа – даде на човечеството, вдъхновение, сила и желание за борба. И продължи да живее чрез изпратените думи към себе си и в нашия живот. Защото писането и четенето са скитане през времена и пространства, срещи и контакти, умножено съществуване, инкарнация на душата във фигури, образи на желания, съ-бития.

Именно затова ми е чуждо мнението, че литературата е загуба на време. Напротив, аз смятам, че тя придава често губещото се измерение на смисъла в живота ни и ни набавя време. Нуждаем се от нея повече, отколкото предполагаме. Тя притежава неповторимата способност да ни променя цялостно, да предизвиква у нас силни усещания (идващи от сякаш призрачния свят на думите), да ни кара да мислим по различен начин, да ни отвежда навсякъде, където пожелаем, да ни мотивира да бъдем. И как става това? Чрез тихото общуване с онези, които няма да срещнем никога... И които истински срещаме.

Весела Карапетрова

(КРА)СИВА РЕАЛНОСТ

Камелия Димитрова

Студенината нахлуваше през зачервените ми ноздри и разпъваше душата ми във всички посоки. Скованите ми пръсти се напукваха при всяко стискане в юмрук, целящо да изпита топлината и дори присъствието на кръвта по вените, която сякаш бе застинала. Разхождах се в гората. Пращането на снега под обувките ми, беше едно истинско опиянение и наслада за смръзналото ми се сърце. Бях сам. Бях сам, но не бях самотен. Още от години, разходките в гората ме бяха привързали много към нея. Този път не взех ***** със себе си. Бяхме само аз и природата, облечена в снежния си кожух с високата яка.

Усещах пламък нейде наблизо. Почувствах как съм тръгнал сам от вкъщи в търсене на тази топка енергия. Нещо непреодолимо ме влечеше към нея. Някоя невидима сила ме теглеше за ръката. За тази напукана, вкочанена от студа ръка. Затворих очи, продължавайки своя път. Струваше ми се, че наближавам, защото пръстите ми започнаха лека полека да усещат допира. Тази сила ми връщаше топлината в ръцете, но без да ми я дава, а сякаш я теглеше отвътре в мен. Сякаш тя досега е била там. Караше я да никне и цъфти като цвете...

Изведнъж се отърсих от опиянението си и установих, че се намирам накрая на гората. Пред мен се отвори страхотна гледка към гнусната реалност. Един истински екран. Като онези в кината. Чувах се викове, ругатни,

клаксони на автомобили. Мъждукаха светлини, прожектори, пушечи. Хвърчаха найлонови торбички и какви ли още не мръсотии... Всичко това в ушите ми бяха писъците на истерията. Истерията с агонизиращо изкривената си, почти счупена челюст и кръвясалите си зъби. С онези очи, дамгосани от срещата със смъртта. Дълги, разчорлени, разкъсвани и посивели коси...

Щрак! Още малко и щях да бъда погълнат от тази бездна. Колко лесно човек можеше да бъде погълнат от нея. Едва топнал носа си вътре – с единия крак в гроба. Не. Не в гроба - в килията. Давайки си сметка колко близо бях да обезсмисля целият си живот, аз се уплаших и се втурнах на сигурно, в гората. Спрях се точно на зеницата ѝ, където две пътеки се кръстосваха и разчлеляваха на общо четири пътечки, всяка криволичеща в своята си посока. Застанах точно по средата на това горско кръстовище, което бе считано за самия център на гората. В този миг светът се обърна!

Свести ме една купчинка сняг, която бе паднала, под въздействие на наистина много упоритата работа на кълвача, няколко етажа над мен. Имах чувството, че е ми надала цяла вечност... Не знам колко години бях прекарал там, но още щом отворих очи, вече не усещах влечението.

Симеон Петров

рано или късно щастието ще се усмихне
И ще дойде човек, който с цялото си сърце ще те обикне
Който навярно за повече от цяла вечност
Ще бъде до теб и ще те обгърне със своята нежност
Щом те зърне - ще те прегърне
И за нищо на света няма да си тръгне
В чиито прекрасни, нежни и небесни очи
щом погледнеш - времето неусетно ще отлети
Чийто усмивка и чийто смях радост ще ти даряват
И даже най-мрачните дни ще озаряват
Чийто допир ще излекува твоята душа
И ще заличи завинаги всяка мъка и тъга
Който ще ти докаже, че само ти имаш значение
И ще заличи завинаги всяка капка съмнение
И някак си ще узнаеш,
че можеш да вярваш
и да ѝ се доверяваш
Това няма да е
една от многобройните
мечти, ще е
реалност и
ще стои срещу теб и
ще те гледа очи в очи.

Яна Николова

криворазбраната цивилизация
От някога славна нация
Сега жертва на пълна деградация
На запада карикатура
Без никаква култура
Под просташка диктатура
Историята е многолика
В миналото - велика
В момента - блеодолика
По средата между изтока и запада
Но това ли е причината за упадък?
Или защото интелигенцията е сменена с отпадък?
Не мисля, че това ще се изкупи с индулгенция
Без право на претенция
Да съставим ли греховна конференция?
Добре дошли в България
Дом на народ, чийто живот е преминал в страдания
Където всекидневието е излагация
А кражбата е от живота облигация
Моралните ценности отхвърлени
Като парцал на боклука захвърлени
Стойностните са без стойност
А безстойностните пък са със стойност
И безмозъчните ги следват с безусловност
Управниците не изпитват греховност
И не знаят що е грамотност
Но за всичко друго имат готовност
Бялата риза цялата на петна
Следвайки целта една
Животът да е охолан и хубав
Нищо, че може да е психично болен или просто глупав
Толкова много проблеми
Къде ли не вкоренени
навсякъде разпределени
Не е ли време това да се промени
и този упадък да се прекрати?

когато пред безпътица изправен си ти
Когато сякаш си обграден от непробиваеми стени
Дълбоко в себе си погледни
Сили да продължиш напред намери
По пътя си нов тръгни
И може би всичко ще се промени...

ЛЕК ЗА СЕБЕОМРАЗА

Яна Николова

Попитаха ме има ли лек срещу ненавистта към собствения аз и аз се замислих.

Ако имаше цял за себеомразата, панацея за този вроден човешки недъг, то многоличните властелини отдавна щяха да са наредили експедиции за откриването ѝ, замахвайки със суджучести показалци и потупвайки търбусите си – сигурните знаци за събудилия се в недрата им трепет. Хипотетично, една експедиция би била успешна преди останалите, нечие флагче би било заби – то във въпросната панацея и щастливият търсач с бодра крачка би се запътил към властелина си и полагащото се поощрение. Той, разбира се, би се чувствал като куче, но – също сутрешния вестник на обожествен стопанин – удовлетворен от себе си и очакващ лакомство. Следващото чувство обаче би било точно това, за което откривателят държи лекарство, но уви, вече хроничното покорство би го държало надалеч от мисловна дейност. Такова едно, хем естествено, хем противоестествено... като да намериш оазис в пустиня и преди да пиеш, да се върнеш с пълни манерки вода при кервана. Та цярът би стигнал до чистокръвното стадо едър рогат добитък, помещаващо се в канапетата от кравешка кожа. Те (живите, не одраните добичета) биха стигнали до извода, че нямат полза от лекарството, защото са до болка задоволени от себе си. В момент на обичайната за тях щедрост биха решили да

подаряват на свои избраници в нужда късчета от тази находка... в замяна на пари, естествено, да не би да са седнали на престолите си заради добър характер?

Затова отговорих – не. Няма лек за себеомразата, а и да имаше, то за нас нещата биха останали същите поради малката вероятност от появата на възродил се, алтруистичен Прометей. Представи си, колко бързо биха се срутили градените с векове основи на настоящия ред на съществуване, ако всеки не се мразеше поне малко, поне от време на време. Но ти се обичай, когато можеш, защото те искат да се мразиш, точно толкова, колкото те сами се мразят.

Томина-Стефани Павлова Павлова

МОНОЛОГ ЗА ИДЕИТЕ, КОИТО ПРОСТО НЕ МИ ИДВАТ

Здравейте скъпи мои,

Много ми липсвате. Вече никъде не мога да ви открия. А ви търсих. Наистина! Прелистих всички книги да не би да съм си отбелязала с вас някъде. При думите ви няма. Изпразних всичките си парфюми да не би да ви е затворил някой в стъклениците - и при ароматите не сте. После опекох хляб, но не ви усещам в никой вкус. А пробвах всички - и киселото, и горчивото, и сладкото, и соленото. Най-последно се затворих с ято звуци. Прерових и там, но нищо не откривам. Защо се криете?

„Всичко е восък – няма значение откъде го гледаме. Той все се топи.“

Дървото в камината гореше бързо. По стъклата се лееха цветове от светнатите коледни лампички, а в главата ми беше празно. Нищичко. Само аз и тишината на шума. Много ми беше самотно, защото не можех да се синхронизирам със заобикалящото. Всичко около мен тичаше и крещеше, а аз сякаш бях глуха за собствените си решения. Няма повече за какво да се мисли явно. Неотдавна снегът наваля и се стопи. Очаквано с него и светлините на града. Те бавно замряха. Една по една. Три, четири. Симфония от тъмнина засвири в главата ми. Очите ми се бяха изцъклили под клепачите и от време на време потрепваха. Когато преминаваха коли, интериорът им се оцветяваше в алено, а после плавно загасваше. Истината е, че се бях затворила в моя собствен безкрай на разсъдъка и си бях създавала сам-самичка всичко: и камината, и лампите, и снега. Само колите бяха истински, тях не мога да ги фантазирам. Реално си бях у дома и след третия час над химията не можех да понеса повече натриевни съединения и серни киселини. Бях си в моя си храм, а

там е забранено за физици, химици, математици и техните производни. Аз, моите идеи и моите си призраци.

Само че напоследък ми остана един призрак и нито една идея. Само двамата сме. Нямам представа къде са останалите. Надявам се да не съм ги изгубила завинаги, а само за малко. Може би са избягали някъде. Не знам. В последно време често казвам „не знам“. Май го наричат творчески застои. Макар че си проверих провизиите, няма нищо с изтекъл срок на годност. Само празнота.

Мисля, но не съм сигурна, че всичко това се случва, защото съм прозряла истината. Време. Това е! И то изразът „времето лети“ е изключително грешен. То не лети. Непохватно е и не може да пази равновесие. То просто ни отбягва. Това е цялата философия! Виж вече с другия израз „не ми достига време“ или „нямам време“ нещата са по-така. Но и на това съм намерила отговора. Записвайте си. За да имаш време, е нужно да се постараш повечко. Първо трябва да намериш самото време. То не живее на стада, а само и е много плашливо. Най-често се показва, когато не го очакваш. Натуралният му хабитат е навсякъде. После следва да го задушиш с присъствието си и най-накрая да го закълнеш с най-изискани думи. Само така ще го накараш да остане, защото от отсъствието на време идва и липсата на идеи. При тях ситуацията е малко по-сложна – изчезващ вид са и ловът им е забранен, отглеждат се си сами. Както с малките деца – учиш ги, възпитаваш ги, играеш си с тях, четеш им, запознаваш ги с други, помагаш им да растат. Ако обаче не ги гледаш както си трябва, могат да се превърнат в плячка на многото измерения на съзнанието и да те напуснат. Ще започнат да се лутат и, не дай си боже, един ден след цялото това скитане се озоват в северното крило, където никой повече няма да се сети за тях. Заключение – грижете се за идеите си и не допускайте прах до мозъка си.

Ето ви пример за лошо отношение към идеите: когато бях малка, исках да прегърна света. Звучи много банал-

но, но аз наистина го исках не просто с цялото си сърце, а с разума си. Представях си деня, в който ще порасна голяма и ще тръгна, за да слушам хората. Искаше ми се да замина към хоризонта, за да се срещна с най-различни съдби, желях да знам имената на всички. Представях си лица с много чувства, разлели се по тях. Като малка бях визуално дете. Например, когато слизах по стълбите в училище, се спирах точно на завоя на парапета и поглеждах надолу. Беше ме страх от високото, но аз все пак си представях какво би се случило, ако реших да скоча и как щях да летя чак до земята. Намирах красота в картините. Днес виждам просто букви. Не си представям нищо и ме е страх от хората. Като стана на завоя, чета думи и забрани, а не цветове. Тук май ми е проблемът. Това ме отличава от детето, което бях. Също така искам да споделя, че не съм пораснала. Просто съм нещо счупена ... но ще се поправа, ще видите!

Та така. Лежах си аз и ловях време. Опитвах се вече трета поред седмица, а ангажиментите ми все повече и повече ме дърпаха към безвремието. Но не се отказвах нито за миг. Творчески застои – няма такава. Има мързел, заетост и извинения. Може да се пише и в метрото, и в тролея, и в трамвая, и в кафето, и в парка, само се пазете от крадци – на идеи имам предвид. Обмислях си каква стратегия да предприема, когато до мен тупна нещо. Кутия. Малка черна кутия. Сигурно е бил призракът. Кръстих го Надежда, защото очаквах да ми помогне. Само той ми остана. Не беше съгласен да го наричам Надежда, защото му било момичешко, затова го прекръстих на Надеждо. Той пак не беше доволен и все още не е. Искане да се казва Каспар. Кое то хич не е банално...та, взех кутията и я разгледах обстойно. Познатите светкавични снимки, в които блестят лица, коси и лачени материи. Никой не се съобразява със светкавицата! Трябва много малко, за да се прецени откъде и как идва светлината – нужно е да се дозираща с капкомер. Пет листа бяла хартия,

мастилница и писалка и едно толкова омачкано листче, че чак изглеждаше сдъвкано. Пишеше „Наужким“. По - седях в тъмното, а после отворих очи. За какво въобще учех, та нали бях болна?! Имах цялото време на света! Може и да излезе нещо...

Не мога повече! Елате си. Не искам да гледам вече празните ви прилежно оправени легълца. Не е приятно да съм си сама. Върнете се, обещавам да ви пазя.

Ще чакам, ако трябва вечно!

Най-сърдечни пожелания...

НАУЖКИМ

– Ало?

– Ало, да?

– Как си бе?

– Ми как да съм – търпи се.

– Абе исках да те питам днеска излиза ли ти се за час – два?

– Ама ти сериозно ли? ... Ало, ало?

– Не бе не, шегувам се ... зарежи!

Не мога да понасям такива хора! Какъв отговор се дава на въпроса „ама ти сериозно ли“? Откъде накъде ще им хрумне да не ми повярват?! Толкова ли съм им смешна или съм им нелепа, та не ме взимат на сериозно? А може би интонацията ми е неясна. Всеки нещо търси – синдром на съмнението. Тогава да се научат да чуват думите! Само дето за това хапче няма.

Или просто си задаваме реторични въпроси. Къде е смисълът? Защо питаш, щом не очакваш отговор – по-добре ще е, ако сложиш точка.

Следва проблемът с метафорите. Като се започне едно повсеместно ползване – няма край! Първо метафорите си имат специфичен смисъл и не навсякъде са уместни. Второ – оставете ги на писателите. Препоръчвам на всички да се отдръпнат от метафорите, за да се справят с тях професионалистите. Не за друго, а от съображение за сигурност – да не би да се порежете.

И все пак не вярвам, че всичко е станало фалш, просто така си ни е останало от детството – на ужким. Не

сме се отърсили от последната гоненица и ни е трудно да познаем кое е наистина. Ама то става още по-трудно като всеки говори саркастично! И забележете – всичко ни е на ужим:

- говорим – наужким
- гледаме – наужким
- слушаме – наужким
- присъстваме – наужким

А има и още – обичаме се пак наужким, спим наужким, семейство сме наужким, на работата сме отново наужким – безкрайна криеница, без посока. Е, стига вече!

А е толкова лесно да сме истински – да си кажем стоп игра и това е!

Светла Стоянова

ВСЕКИДНЕВНО ХАЙКУ

Филия с масло
Нещо обаче липсва
Търся чер пипер

Пиша ли пиша
Но май повече слушам
Сутрешно хайку

Не си убиец
Но стъпкваш цигарата
А тя умира

ЖИВОТЪТ НА СВЕЩТА

Взимаш свещ и кибрит. Драсваш клечката о кибритената кутийка веднъж, два пъти, три пъти, чупи се, сменяш я, драсваш отново, но гръбчето се е изтъркало и обръщаш малката кутийка от другата страна, хващаш по-редната клечица и я прокараваш внимателно по ръбчето, но също и с необходимата рязкост, за да се получи това елементарно действие. Накрая главата на клечката пръсва искрици и едно малко пламъче започва бързо-бързо да напредва към другия край на късата кибритена клечка, присягаш се най-накрая за бездушната свещ и доближавайки пламъка на едното тяло до другото, те за момент са обединени в общия огън – раждането на една душа.

Първо восъкът плахо, но нетърпеливо, се разтапя около тънкия почерняващ фитил, след няколко мига вече от него пораства нестабилен пламък, мятащ се, колебаещ се като непълнолетен, несигурен в своята сила и едвам удържащ контрола над всяко леко трептене на въздуха.

Скоро след като остане сама, свещта се успокоява, пламти, познава своята мощ – способна е да се разпрости от топлинката за нечий замръзнали пръсти до всеядния пожар – съдбоносен или съдбоогравващ. Гори самоунищожително, изпарявайки същността си, оставя малки горещи восъчни капчици на повърхността, които са почти невъзможни за изчистване или забравяне. Продължава да гори, докато не стигне своя очакван край, восъкът се топи от горещината на своята душа и постепенно се смалява, отново става трепереща, също като ръцете на

столетник. И накрая почти изведнъж угасва.

Непосредствено след смъртта си свещта оставя осезаема нишка в безгрижния въздушен свят – сивия дим, мизирната, спомена за този кратък и може би незначителен живот. Нишката се извива небрежно и криволичи нагоре, губи се в диханието на вселената.

А след ден, месец или година палиш нова свещ с все същия кибрит, оставен върху рафта с прашасалите книги. Възраждаш спомена за някого, някога, някъде.

Яна Николова

Мина Иванчева

ХАЙКУ ПРЕВОДИ

Едно старо мълчаливо блато
Жаба скача във водата
Плясък! Тишина отново

Башо Мацуо

Лунна светлина
Премества запад, сенки на цветя
Пълзене на изток

В лунна светлина,
Цветът и миризмата на глициния
Изглеждат далеч

Йоса Бусон

О охлюв
Изкачи планината Фуджи,
Но бавно, бавно

Всичко, което докосна
С нежност, уви,
Бодее като къпина

Кабаяски Исса

През зимата
Гора, ветрове вят в ярост
Без листа да ударят

Гарванът е отлетял:
Люлейки се на вечното слънце
Едни голи дървета

Нацуме Сосеки

УНИВЕРСАЛНО ХАЙКУ

Рибите знаят
Водата е солена
Животът – сладък

Мина Иванчева

Рибите знаят
Водата е солена
Животът – също

Реплика от Георги Александров

Юлия Колева